

Тематична виставка
(абонемент художньої літератури)

Літературне сузір'я України

Книги-ювіляри 2023

НУ "ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА"

НБ

Літературне сузір'я України

книги-ювіляри 2023

(абонемент
художньої
літератури)

225

І. П. Котляревський

ЕНЕЇДА

225 років поемі Івана Котляревський «Енеїда»
(1798)

«Енеїда» — українська бурлеско-трагестійна поема, написана українським письменником Іваном Котляревським, заснована на сюжеті однойменної класичної поеми римського поета Вергілія. Складається з шести частин, на відміну від дванадцяти частин Вергілія. Поема написана в добу становлення романтизму і націоналізму в Європі, на тлі ностальгії частини української еліти за козацькою державою, ліквідованою Росією в 1775—1786 роках. «Енеїда» — перша масштабна пам'ятка українського письменства, укладена розмовною українською мовою.

книги-
ювіляри

2023

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

225 років

ЕНЕЇДА

205

ПЕТРО
ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ

ЄВГЕН
ГРЕВІНКА

205 років байці Петра Гулак-Артемовського
«Пан та собака» (1818)

Цей твір називають зразком реалістичної байки. У байці «Пан та собака» П.П. Гулак-Артемовський простими фразами зумів показати зажерливість панства та важке життя українських кріпаків. В байці немає жорсткої критики, але є спроба присоромити тих, хто поводиться несправедливо.

190

91
К32

Конотопська відьма
Сватання
на Гончарів
та інші твори

Й
І
НКО

190 років провісті Григорія Квітки-Основ'яненка
«Конотопська відьма» (1833)

«Конотопська відьма» - сатирично-фантастична повість. Написана в 1833 році, а опублікована в 1837 році у другій книзі «Малоросійських оповідань» письменника. Повість розповідає про козацьку старшину, сотника славної конотопської сотні Микиту Уласовича Забрьоху, його писаря Піскаря та відьму Явдоху Зубиху. Твір складається з 14 розділів і має закінчення. Кожен розділ повісті починається словами «смутий і невеселий», які набули в українській мові статусу крилатих слів.

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

205 років

190 років

185

І.І. КОТЛЯРЕВСЬКИЙ

185 років п'єси Івана Котляревського
«Наталка-Полтавка» (1838)

Драма Івана Котляревського «Наталка-Полтавка» - це соціально-побутова драма, у якій показано життя сільської бідноти в епоху розкладу феодально-кріпосницького ладу. В образі головної героїні втілено народний ідеал української жінки, її моральну красу, а також засуджується лицемірство і крутість сільської верхівки в образах виборного і возного. Врештешки - це соціальний конфлікт кохання і соціальної нерівності - виборного і возного. Врештешки - це соціальний конфлікт кохання і соціальної нерівності - виборного і возного. Врештешки - це соціальний конфлікт кохання і соціальної нерівності - виборного і возного.

Тарас Шевченко

ВСІ ТВОРИ
В ОДНОМУ
ТОМІ

185

185 років поемі Тараса Шевченка «Катерина»
(1838)

«Катерина» — поема Тараса Шевченка, написана в Петербурзі наприкінці 1838 — на початку 1839 років, присвячена Василю Жуковському у пам'ять 22 квітня 1838 року, дня викупу поета з кріпацтва. Уперше була надрукована в «Кобзарі» 1840 року. За жанром це реалістична соціально-побутова поема з елементами романтичної поетики про долю простої селянської дівчини, яку збездивив офіцер-дворянин. Поема «Катерина» - перший твір, у якому поет звернувся до теми жінки-покритки і ширше - жінки-матері.

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

185 років

145

ІВАН
НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ145 років повісті Івана Нечуй-Левицького
«Микола Джеря»(1878)

Великим мистецьким досягненням письменника була його повість «Микола Джеря» (1878), яскравий взірець соціально-побутового жанру української прози. Головним об'єктом художнього дослідження письменника було селянське життя. У повісті «Микола Джеря», яку Франко характеризував як історію «всього українського селянства», подану «в однім широкім образі», акцентується на незнищенності народного потягу до волі. Образом головного героя автор стверджує наявність у народу сильних, енергійних натур, які швидше зломляться, але не зігнуться. Повість вражає епічною широтою в змалюванні дійсності: письменник показує життя в закріпаченому селі, поневолення на сахарні, виснажливу мандрівку втікачів до Бесарабії, наймитівання на рибних промислах у Дністровському лимані. Весь твір пройнятий волелюбним гуманістичним пафосом.

145

І.С.НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ
КАЙДАШЕВА
СІМ'Я145 років повісті Івана Нечуй-Левицького
«Кайдашева сім'я»(1878)

«Кайдашева сім'я» — реалістична соціально-побутова повість українського письменника Івана Семеновича Нечуй-Левицького, написана 1878 року та вперше надрукована 1879 року у львівському журналі «Правда». У повісті через серію трагікомічних ситуацій з життя родини Кайдашів демонструється шкода від духовної роз'єднаності, яка призводить до егоїзму, розбрату, невмілого користування спадком попередніх поколінь. Схильність до відтворення комічних недоречностей письменник вважав однією з характерних рис українського народу, елементом національної психіки, багатой на «жарти, смішки, штукарства» та загалом на гумор, часом дуже сатиричний.

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

145 років

140 років п'єси Михайла Старицького «За двома зайцями» (1883)

«За двома зайцями» - комедійна п'єса українського драматурга Михайла Старицького. П'єса розповідає про цирюльника Свирида Голохвастова, який намагається розбагатіти, одружитись із багатого міщанкою Пронею Сірко і, водночас, залицяється до бідної дівчини – красуні Галі. У п'єсі порушується проблема соціальної нерівності, висміюється життя українських русифікованих міщан Києва. Іншою, менш відомою назвою п'єси є «Панська губа, та зубів нема».

140 років повісті Івана Франка «Захар Беркут» (1883)

«Захар Беркут» (повна назва «Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII столітті») — історична повість письменника Івана Франка у жанрі історичного епосу про боротьбу у XIII столітті українського карпатського племені проти нашествия монголів. Повість написано за півтора місяця з 1 жовтня до 15 листопада 1882 року на конкурс, оголошений львівським часописом «Зоря». Вперше видано у цьому ж часописі у журнальному форматі у 9 номерах за 1883 рік. Повість «Захар Беркут» вважається однією з найуспішніших повістей в українській літературі: за більше як 135 років з часу написання повісті, в оригіналі українською її перевидали вже сотні разів загальним накладом понад 5 млн примірників. Крім того, повість є одним з найвідоміших представників української літератури за кордоном: перший переклад іноземною мовою з'явився 1889 року вже через 7 років після друку оригіналу й опісля книгу було перекладено вже повністю приблизно на 20 мов.

130 років оповіданню Михайла Коцюбинського «Маленький грішник» (1893)

Маючи добре і щире серце, М. Коцюбинський наділяє добротою і своїх героїв. Так, «маленький грішник» Дмитрик є насправді добрим хлопчиком. Позбавлений у лікарні негативного впливу вулиці, він самостійно аналізує і засуджує свою поведінку. Оповідання позначене щирою симпатією автора до свого маленького героя, намаганням заглибитися у його внутрішній світ.

**Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)**

140 років
130 років

135

Леся
УКРАЇНКА

Поетеса

135 років оповіданню Лесі Українки «Така її доля»
(1888)

«Така її доля» - оповідання Лесі Українки, «образок з життя». Датується орієнтовно 1888 роком. У оповіданні розповідається про те, як на поспрядки до Приськи Чугаївни прийшла її кума Мотря. Між жінками йдеться розмова про важке життя своїх дочок в невістках. Як вони будуть мучатись зі своїми чоловіками та дітьми, адже діти важкий тягар.

У оповіданні головний персонаж Приська Чугаїха співає уривки з 2 народних пісень: «Чи ти мене, моя мати, в барвінку купала» та «Дала мене мати далеко від себе».

110

Українка

ВИДАВНИЦТВО СОЛОМІ ПАВЛИЧКО
«ОСНОВИ»

110 років драматичної поеми Лесі Українки
«Бояриня» (1913)

«Бояриня» - драматична поема, написана впродовж трьох днів (27-29 квітня 1910 року) у місті Хельвані біля Каїра (Єгипет), де письменниця лікувалася. Написаний далеко від батьківщини, це єдиний твір поетеси, що спирається на українську історію. Події в поемі розгортаються в часи Руїни (60-ті роки 17 століття) на Лівобережній Україні і в Москві. Твір складається з п'яти частин і побудований, переважно, у формі діалогів. Поема «Бояриня» вперше була надрукована після смерті поетеси у 1913 році й протягом тривалого часу знаходилася під негласною заборобою. Тільки у 1989 році читачі отримали змогу познайомитися з нею. Головна героїня поеми Лесі Українки — вільнолюбна українська дівчина, яка виростала серед широких степів, чемних і чесних людей, що визнавали права іншого та знали свою людську цінність. Оксана переконана в незалежності своєї землі. Потрапивши в чужу землю, вона поступово починає задихатися від почуття пригнобленості, знецінення кожної людської особистості, зневаги до жінки.

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

135 років
110 років

55

ПАВЛО
ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ

55 років роману Павла Загребельного «Диво»
(1968)

«Диво» - перший історичний роман Павла Загребельного про Київську Русь доби Ярослава Мудрого, за часів якого сталося об'єднання земель руських. На широкому тлі історичних подій показано спорудження славнозвісного шедевра давньої архітектури - Софійського собору в Києві. В романі, де є розділи про події Другої світової війни та 1965-1966 років ХХ ст., утверджується ідея незсмертя мистецтва, твореного народом.

115

МИХАЙЛО
КОЦЮБІНСЬКИЙ

115 років новелі Михайла Коцюбинського
«Intermezzo»(1908)

«Intermezzo» — імпресіоністична новела українського письменника Михайла Коцюбинського, написана в 1908 році в Чернігові.
Новела складається з 11 частин, що пов'язані образом митця – учасника й оповідача зображуваного; розповідає про його духовне одужання при зустрічі з природою. У творі порушено проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу.

95

МИКОЛА
КУЛІША
П'ЕСИ

95 років патетичній сонаті (п'єси) Миколи Куліша
«Мина Мазайло» (1928)

«Мина Мазайло» - п'єса, за визначенням Миколи Куліша, є сатиричною комедією, але у творі має місце трагічність становлення української мови й зацькованого народу, тому - трагікомедія. Тема твору: «Міщанство і українізація». Ідея твору полягає у тому, що засобами гротеску і різької сатири автор викриває суспільні явища примусової українізації наприкінці 20-х років ХХ ст., висміює носіїв українського та російського шовінізмів. Водночас, побіжно висміюється і мрійництво, відірваність від життя та невміння робити правильний вибір українських націоналістів.

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

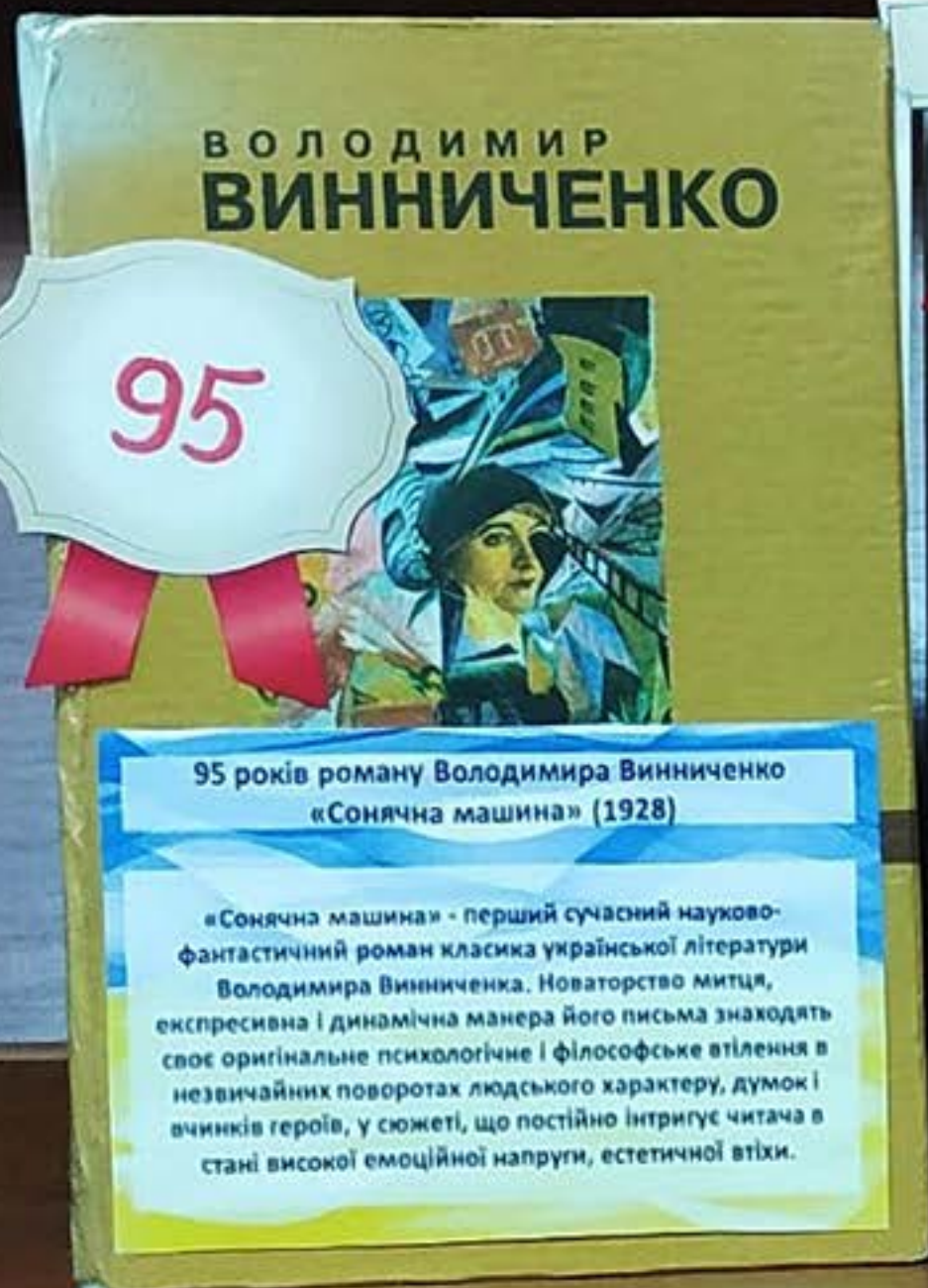
115 років

95 років

55 років

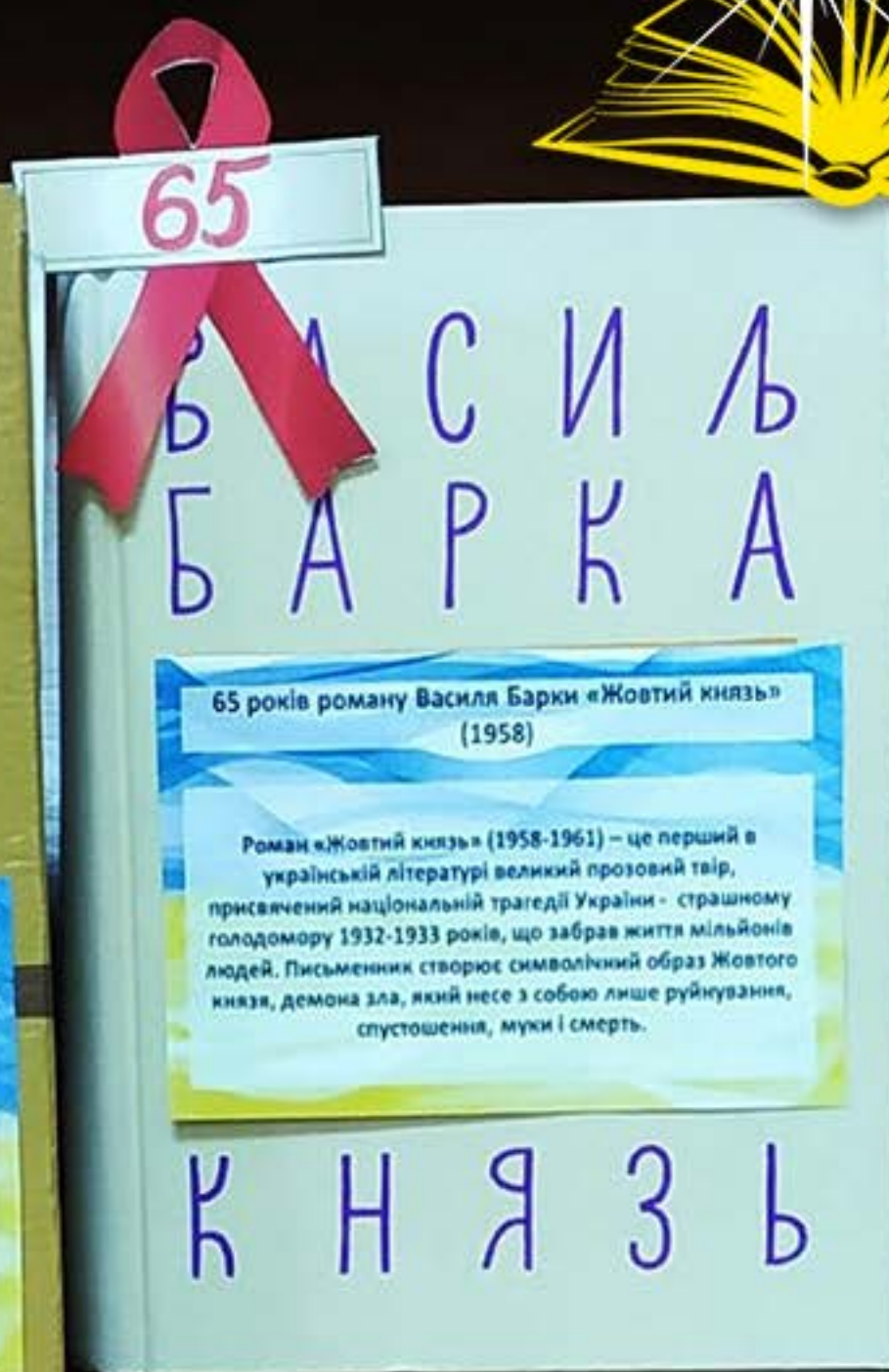

95

95 років роману Володимира Винниченка
«Сонячна машина» (1928)

«Сонячна машина» - перший сучасний науково-фантастичний роман класика української літератури Володимира Винниченка. Новаторство митця, експресивна і динамічна манера його письма знаходять своє оригінальне психологічне і філософське втілення в незвичайних поворотах людського характеру, думок і вчинків героїв, у сюжеті, що постійно інтригує читача в стані високої емоційної напруги, естетичної втіхи.

65

В А С И Л Ь
Б А Р К А

65 років роману Василя Барки «Жовтий князь»
(1958)

Роман «Жовтий князь» (1958-1961) – це перший в українській літературі великий прозовий твір, присвячений національній трагедії України - страшному голодомору 1932-1933 років, що забрав життя мільйонів людей. Письменник створює символічний образ Жовтого князя, демона зла, який несе з собою лише руйнування, спустошення, муки і смерть.

К Н Я З Ь

55

55 років роману Олеся Гончара «Собор» (1968)

«Собор» — роман українського письменника Олеся Гончара, один із найвідоміших та найвизначніших його творів. Написаний та вперше надрукований у часописі «Вітчизна» у 1968 році. Літературні критики часто описують твір як «роман-застереження». Протягом майже 20 років роман замовчувався прорадянською літературною критикою, що трактувала «Собор» як творчу невдачу, порівнюючи його із іншими творами письменника, зокрема «Пралорносці», «Людичка і зброя». Ця книга присутня в списку «1001 книга, які ти повинен прочитати, перш ніж померти».

Абонемент художньої літератури
(5 корпус, 514 ауд.)

95 років

65 років

55 років

